

Les infinites campanyes públiques que satanitzen el consum de coca; les advertències dels treballadors socials que coordinen programes de desintoxicació; els partits de futbol contra la droga; l'horror bíblic envers la coca que mostren els xionquis més peneditis; els maratons televisius on els famosos diuen que la cocaïna és "el pitjor mal dels nostres dies"; les estadístiques que apunten que de cada tres morts per problemes de drogues, un ho és per excessos amb la coca; les enquestes que diuen que, al costat dels atemptats terroristes, el consum de droga és el problema que més preocupa als ciutadans del nostre país; la mostra estadística sobre l'oci al País Valencià elaborada per l'Associació de Discoteques Valencianes que indica que els excessos amb la droga són considerats com un "perill" pels 800 enquestats; les paraules dels portaveus policials que qualifiquen la coca de "la mort"... tot conté veritat, i en canvi, tot sona al discurs d'un exèrcit de lloros. Per què? Perquè ningú no parla d'allò més essencial que conté la cocaïna: l'intens plaer inicial que proporciona al consumidor. D'això no en parlen, sobre això no adverteixen, i oblidar-ho és un bitllet en primera classe perquè els presumptes destinataris d'aquests missatges continuen esnifant coca fins que els rebente el cervell. O perquè es decideixen a tastar-la, si és que no ho han fet, només per dur la contra als qui es dediquen a fer admonicions.

La primera vegada que esnifes una línia potent de cocaïna hi ha alguna cosa a la teua ànima que canvia per sempre. Descobreixes que hi ha una substància subtil que obre una finestra dins de les teues entranyes, una finestra que abans estava tancada. Un badall a través del qual entra el triomf. El teu cor s'accelera, la sang circula més ràpidament, el cervell processa a velocitat il·limitada la informació. Tot funciona tan ràpidament que has d'aturar aquest procés amb alcohol. Aleshores agafes "el punt", l'equilibri màgic que sempre busquen els consumidors de coca, i dins del qual tot té sentit, tot té solució. Mires al teu voltant, i les persones que consideraves inaccessible ara són només objectes. Atractius, sí, però objectes assequibles

La cocaïna ara es trafica en bosses al nostre país, perquè es conserva millor. La seua puresa és alta. El mètode d'esnifar-la continua sent el més habitual. Els consumidors agraeixen la seua textura dels bitllets de cent euros.

que un tio/tia a qui la llengua i el cervell li funcionen a mil per hora pot aconseguir sense problemes.

Una nit avorrida es torna glòria gràcies a la coca. Pots beure sense por que l'excés d'alcohol et faça semblar un subnormal. Mires d'una manera especial. No tens son, ni cansament. Somrius d'una manera que et fa sentir-te el número u. Sí, els altres poden veure't com un cocaïnòman, però és *el seu* problema: tu saps que et sents el número u, i això és el que compta. Et penses desitjat, perquè dus la bosseta de La Droga a la butxaca, i creus que tothom vol coca, que convidant a una ratlla pots accedir a qualsevol, o, més encara, pots anar-te'n al llit

amb qualsevol. El motor del teu cos es torna el d'un reactor. Per fi, després de tota una vida d'esforços, fracassos, patiments i mediocritat, ets Algú. No tens res a veure amb els consumidors d'èxtasi, amb aquells ulls absurds tan semblants als dels borratxos, que es dediquen a ballar al teu voltant com si estiguessen a punt de caure redons. I, encara molt menys, no tens res a veure amb els ionquis de l'heroïna, autèntics morts en vida que s'injecten una droga per a tu incomprendible, una droga que mareja, que et faria semblar... drogat! Perquè aquest és el gran avantatge de la coca, tu creus que et fa semblar *guai* perquè et fa sentir *guai*. Ningú no sap res del teu

Una pipeta per a fumar crack o coca base. El crack no ha trobat mercat a casa nostra, però la coca base, que elimina les impureses de la cocaïna i en potencia enormement els efectes, és molt estimada pels consumidors compulsius més marginals.

Tothom adverteix contra la coca, però ningú no parla del plaer inicial que comporta consumir-ne

En els anys 80, els traficants de cocaïna de Miami es repartiren el domini del món, matant-se entre ells

vici, o això, en la distorsió, és el que et penses.

Ressaques lleus. Al principi del consum, quan el cos encara no s'ha avesat a depurar la substància, les ressaques de la coca són lleus. El consumidor, per tant, atén més al plaer químic que al malestar de l'endemà. I continua consumint en cap de setmana. Arriba un moment en què les baixades de la droga són molt dures, i passen dies fins que te'n recuperes. Però, quan arriba això, la sang, i sobretot la ment, ja estan acostumades a la coca, i, per tant, tot i que el malestar de l'endemà no compensa el plaer de la ingestió de la droga, això no

es té en compte, perquè ja ets dins de l'addicció.

Estem acostumats a entendre l'enganxada com un fet diari. I amb la coca, habitualment no és així. Els ionquis de cocaïna que esnifen grams cada dia proliferaven en els anys 80, però avui ja no. Molts s'han redimit, i alguns s'han mort. La qüestió és que avui tothom sap de gent que s'ha destrossat el nas i la vida amb el consum diari d'una substància que es ven al carrer a 60 euros el gram (la quantitat mínima que venen els traficants al detall és mig gram, a 30 euros: és un dels pocs productes que, amb la conversió a la nova moneda, el redondeig s'ha fet a la baixa, ja que el preu en

pessetes era de 10.000 el gram, és a dir, 60,10 euros). En conseqüència, la majoria de consumidors del nou segle es mantenen en un ús de cap de setmana, que no es considera un vici, sinó una diversió.

En canvi, a la llarga, és una addicció tan desestabilitzadora com la diària, perquè ve camuflada d'un ús recreatiu que imposa l'augment del consum nocturn: molts són els casos de cocaïnòmans de cap de setmana que acaben esnifant en una nit infinita el que altres consumeixen en cinc dies. En l'addicció recreativa, la coca passa a poc a poc de ser un complement, a convertir-se en un fi, en l'únic motiu que dóna sentit a la festa. La majoria d'aquests consumidors, si no hi ha coca, no ixen. I l'enganxada és tan mental i física com la dels ionquis diaris. I els riscos d'atac cardíac, de paràlisi facial, de complicacions nervioses, de paranoia, de depressió i de sensació de compacta solitud són tan possibles com en el consum més freqüent, tot i que poden tardar més a arribar.

Aquesta és la trampa de la coca. Que jugadors de futbol tan famosos com Maradona o Julio Alberto afonaren les seues carreres per culpa de la seua addicció, o que l'actor Robert Downey Jr. haja passat de ser el nen malcriat de Hollywood a ser un ionqui conflictiu són coses que no impressionen els nous consumidors. Veuen aquests casos com típics de gent del passat, de gent que no sabia que no es pot esnifar a diari. De gent que "no controla".

Als anys 80, la coca va establir el seu regnat mundial a través d'un recanvi en les màfies de la droga. El consum d'heroïna estava totalment controlat per la policia; els distribuïdors de cavall de Marsella, Sicília i Tailàndia eren absolutament coneguts per les forces de l'ordre; i havia mort al món tanta gent per sobredosi de pols que aquesta era la droga del terror. Però a les discoteques de Nova York i Miami corria una altra substància. Des de principis de segle, la cocaïna s'havia associat a la intel·lectualitat i la creativitat. Noms com els de Sigmund Freud, Arthur Conan Doyle, Edgar Allan Poe, o Truman Capote, formaven part d'una llegenda que relacionava el consum de coca amb l'escrip-

La cocaïna ja no té edat ni ideologia. El seu consum s'ha democratitzat entre dones i homes de qualsevol tipus i condició. Uns quants bitllets per a pagar-la, i un somni de triomf, evasió i ambició entra pel nas i se situa en les zones del cervell més sensibles. El nombre de cocainòmans a l'estat espanyol és de 350.000, molt més que el d'heroïnòmans. I la xifra no para de créixer.

tura compulsiva. Dos clubs nocturns a Nova York, Studio 54 i Paradise Garage, democratitzaren el consum de cocaïna entre una clientela que era molt heterodoxa.

Unes sales que posaren de moda entre el poble una droga que abans era només per l'elit decadent: els finals dels 70 donaven pas a una dècada hiperactiva i ambiciosa, en la qual els efectes de la coca encaixaven perfectament. Aquests clubs tenien una poderosa pàtina d'exclusivitat, però l'entrada era oberta per a

tot aquell que poguera pagar-la. Com la coca. I aquesta associació ha quedat fins avui.

Al mateix temps, a Miami anava a decidir-se el repartiment del món. Els traficants immigrants cubanoamericans i colombians anaven a matar-se entre si per decidir qui controlava els fluxos de la cocaïna cap a tot occident. Pablo Escobar es convertia en el modern Al Capone, i Bolívia, Perú i Colòmbia es convertien en els països productors del producte il·legal més sol·licitat del planeta.

Aleshores, el consumidor no tenia informació: Mick Jagger, dels Rolling Stones, va arribar a declarar que en aquella època fins i tot es creia que la coca era bona per a la ment. Al nostre país, molts progress i moderns l'esnifaven amb esperit contestatari.

Avui les coses han canviat. Per començar, fa temps que drogar-se ja no és d'esquerres. Fa temps que Pablo Escobar va morir, i que un miler de noves associacions mafioses de Rússia, Europa i Amèrica Central i del Sud s'ocupen de donar noves vies de repartiment mundial a la cocaïna. El president americà Jimmy Carter, i, de manera oblíqua, també Bill Clinton, plantejaren certes propostes administratives globals per regular la política internacional anti-droga. Però això implicaria donar un treball substitutori als milers d'agents de la CIA, la DEA i d'altres serveis, que es dediquen essencialment a perseguir el tràfic de cocaïna i a intervenir en països estrangers productors. Per tant, la política internacional continua augmentant l'activitat policial, molt per damunt de la prevenció entre els potencials consumidors.

No obstant això, els consumidors tenen informació. Ara tothom sap que l'addicció a aquest estimulants és més mental que no física, i que per això, és tan delicada, tan perillosa. Tothom sap que els seus efectes perjudiquen la salut, tothom sap que la coca elimina l'activitat de les neurones, i que hi ha qui es queda com un vegetal, paralytat per una trombosi. La trampa és... que la por no importa, perquè la cocaïna provoca que cap consumidor —cap ni un— pense que això li va a passar a ell. Aquesta suggestió, aquesta seguretat en un mateix, aquesta falsa impressió de control, és el poder real de la cocaïna. Això, i el fet que, científicament, només es conega parcialment la virulència dels seus efectes, ja que l'addicció es produeix a llarg termini, i no fa tant que s'ha donat la primera gran eclosió de consumidors que s'han mostrat addictes totals.

L'última gran sorpresa és que la cocaïna, internacionalment, s'ha convertit des de fa uns pocs anys, en una droga devorada per les capes socials marginals. Això només pot entendre's a través

d'un complex procés de socialització de la substància. Els traficants sud-americans, fa vint anys, comercialitzaren el *bazuco*, un compendi de les impureses que desprèn el procés químic de la planta de coca en clorhidrat de cocaïna (allò que tots coneixem com cocaïna). Òbviament, el *bazuco* és molt barat, i és la cocaïna dels més pobres. Es fuma, i els seus efectes multipliquen per cent els d'una ratlla esnifada. Quan els camells colombians envaïren Estats Units, hi transplantaren el *bazuco*, que va ajudar a fer que la coca deixara de ser definitivament una droga de classe alta. El *bazuco* és allò que nosaltres coneixem com *crack*, i es diu així per l'abrupte colp cardíac que proporciona la seua baixada.

A França, per exemple, el *crack* és molt consumit. Però al nostre país no ha trobat mercat. Quina és l'explicació? Possiblement, hi té a veure que quan va arribar ja havia causat moltes morts a Europa i als Estats Units, i tenia molt mala premsa. Ara bé, el ionqui de l'heroïna –l'equivalent d'ací al consumidor típic americà de crack– no en té prou amb consumir cocaïna pel nas, perquè els seus efectes no són massa potents. Molts heroïnòmans, al llarg dels darrers deu anys, han experimentat amb cocaïna per deixar la seua addicció al *cavall*. Però d'una manera especial: aplicant la tècnica de síntesi del *crack* a la cocaïna pròpiament dita. D'aquesta manera, s'obté una substància que es fuma, sumament potent, que es coneix com coca base. És pasta de cocaïna que provoca el vertigen del *crack*, però que no conté impureses, al contrari, és coca en estat

pur. La recent moda entre els ionquis –per culpa de la sida– de substituir les injeccions d'heroïna pel seu consum inhalat, ha fet que es relacionen amb familiaritat amb el consum de la base. I que s'espanten menys que ningú dels efectes letals de la coca-base, que, entre altres coses, arrasen els pulmons.

Un món blanc. Quasi l'1% dels ciutadans del nostre país han consumit coca en l'últim mes. El 3% de ciutadans entre 15 i 65 anys n'han consumit alguna vegada, segons informa el pla espanyol sobre drogues. Hi ha 350.000 cocaïnòmans a l'estat espanyol, mentre que el d'heroïnòmans mai no ha superat el nombre de 200.000. A la Unió Europea arriben 200.000 quilos de coca. Només el 20% acaben en mans de la policia. En els darrers tres anys, se'n varen confiscar 35.000 quilos a l'estat espanyol, la majoria a casa nostra, on el port de València és una entrada contínua d'aquesta substància. La pursa de la coca

que s'esnifa ací és respectable, entre el 50% i el 77%. I, normalment, no està adulterada amb materials perillosos. El consumidor ho sap, i sap que els èxtasis estan molt més adulterats, i sap que, a un alt preu, el camell no li va a donar pura merda, a diferència del que succeeix amb els èxtasis. Per això la coca els ha desbancat, i per això el consum de coca ja és la primera causa de sobredosi a l'estat espanyol.

Per això també a països com Anglaterra es parla d'una "epidèmia blanca". Per això el món de la nit és blanc a tot arreu. No hi ha metadona per al mono de la coca, el més dur de tots, el més mental: un mono de l'ànima. Només compta la voluntat de lluita del consumidor per a deixar de ser-ho. El problema, és que, en molts casos, no sap contra què lluitar. Aquest és el màgic horror de la droga entre les drogues, la droga que no ho sembla fins que ja és massa tard.

Joan M. Oleaque

25
anys

Nou número ja a la venda

La victòria de Franco el 1939 provocà un reposicionament d'una part de la intel·lectualitat catalana. Eugeni d'Ors, Antoni Griera, Josep Maria de Porcioles i Joan Sardà Dexeus són alguns casos d'aquesta adaptació a la nova conjuntura.

I també, les opinions de Rosa Lluch sobre les llibertats dels ciutadans medievals, i de Ramon Grau sobre la modernitat de Puig i Cadafalch. Visitem la revolució dels taiping a la Xina del segle XIX i recuperem els inicis de les línies aèries a Catalunya.

EN PREPARACIÓ

**Mallorca (1960-2001):
l'illa canviada (Març 267)**

**Fent història: 25 aniversari
de L'Avenc (Abril 268)**

**El mono de la
coca és el més
dur, perquè és un
mono de l'ànima,
un mono contra
el qual no hi ha
metadona**

L'Avenc - venda en llibreries i per subscripció - Consell de Cent, 278, 1r 2a 08007
Barcelona - 93 488 34 82 - avenc@retemail.es - <http://www.lavenc.com>